

lectum meæ intentionis consulendo enucleare, ne A
prohiberer pro rusticitate. Unde, clam cunctis et
quasi furtim, nunc in componendis sola desudando,
nunc male composita destruendo, satagebam juxta
meum posse, licet minime necessarium, aliquem ta-
men conficere textum ex sententiis Scripturarum,
quas intra aream nostri Gandersheimensis college-
ram cœnobii. Primo sapientissimæ atque benignis-
simæ Rikkardis, magistræ, aliarumque suæ vicis
instruente magisterio, deinde prona favente clemen-
tia regiæ indolis Gerbergæ, cujus nunc subdor do-
minio, abbatiæ, quæ ætate minor, sed, ut imperia-
lem decebat neptem, scientia provector, aliquot
auctores, quos ipsa prior a sapientissimis didicit,
me admodum pie erudivit. Quamvis etiam metrica
modulatio feminæ fragilitati difficilis videatur et B
ardua, sola tamen semper miserentis supernæ gra-
tiæ auxilio, non propriis viribus, confisa, hujus car-
mina opusculi dactylicis modulis succinere apposui,
ne creditum talentum ingenioli, sub obscuro torpens
pectoris rubigine, negligentia exterminaretur, sed
sedulæ malleo devotionis percussum, aliquantulis
divinæ laudationis referret tinnitum, quo, si occasio
non daretur negotiando aliud lucrari, ipsum tamen
in aliquod saltem extremæ utilitatis transformaretur
instrumentum. Unde, quicumque lector, si recte
secundum Deum sapias, egenti paginæ, quæ nullius
præceptoris munitur auctoritate, opem tuæ rectitu-
dinis ne pigriteris adhibere, Deo videlicet, si quid
forte probetur recte compositum, meæque negli-
gentiæ 71 designando universale vitiorum, nec
tamen vituperando, sed indulgendo, quia jus fran-
gitur objurgationis ubi intervenit humilitas con-
fessionis.

ARGUMENTUM IN HISTORIAM BEATÆ VIRGINIS.

Joachim et Anna, de stirpe David, cum diu steriles vixissent, in temploque ob sterilitatem repudiati a sacerdotibus fuissent, tandem longis orationibus et votis prolem divinam, nomine Mariam, susceperunt, eamque castitati et æterno Dei obsequio in templo devoverunt. Illa tenella, læta et constans, gradus templi cum omnium admiratione superavit, reliquasque virgines sanctitate vitæ excelluit. Quam dum sacerdotes despondere volunt, et virgīs temere projectis illi conjugem quærunt, et sors super virgam Joseph ex genere David cecidit. Nam mox columba, suæ virgæ insidens, cœlum petiit, collaudantibus cunctis divinam sortem. Joseph virgo despondetur, pauloque post angelus illi, divina salutatione facta, Deum, omnium creatorem, obumbratione sancti Spiritus carnem suscipere, nuntiat. Quæ, verbo angeli credens, dum in Bethlehem cum Joseph, Cæsaris Augusti edicto, migraret, peperit primogenitum suum, Salvatorem mundi, Jesum Christum, cujus divinitatem et pastores, et Magi, ab Oriente venientes, testati sunt. Quæ fama cum ad Herodem delata fuisset, omnes ejus anni infantes natos occidi jussit, ut hæredem regni tolleret. Joseph, ab angelo monitus, cum matre et puero, ut regis crudelitatem fugeret, in Ægyptum concessit, moxque Ægyptiorum simulacra in terram prona cadentia nutabant, sacerdotibusque suis verum Deum natum proclamabant. In itinere autem miracula pueri de serpentibus et draconibus, dum in speck noctem ducerent, narrat, itemque de leonibus et pardis, mite et mansuete se puero offerentibus, palmamque cum fructu inclinatum matris gremio, fontemque, pueri verbis erumpentem, dum in itinere siti laborassent, commemorat.

72 AD GERBERGAM, ABBATISSAM IN GANDERSHEIM, OTTONIS PRIMI IMPERATORIS NEPTEM.

Salve regalis proles clarissima stirpis,
Gerbirg, illustris moribus et studiis.
Accipe fronticula dominatrix alma serena,
Quæ tibi purganda hic offero carminula.
Ejus et incultos dignanter dirige stichos,
Quam doctrina tua construit egregia.

C Et, cum sis certe vario lassata labore,
Ludens dignare hos nunc modulos legere.
Hanc quoque sordidulam tenta purgare Camenam,
Ac fulcire tui flore magisterii
Quo laudem dominæ studium supportet alumnae,
Doctricique piæ carmina discipulae.

IN HISTORIAM INTEMERATÆ DEI GENITRICIS PRÆFATIO.

Unica spes mundi, dominatrix inclyta cœli,
Sancta parens Regis, lucida stella maris,
Quæ pariens mundo restaurasti pia virgo
Vitam, quam virgo perdidit vetula,
Tu dignare tuæ famulæ clementer adesse,
Hrosvithæ volis carminulisque novis.
Quæ tibi feminæ studio famulante Camenæ,
Jam supplex modulis succino dactylicis,

D Exoptans, vel summatim attingere saltem
Laudis particulam, Virgo, tuæ minimam,
Ortus atque tui primordia clara beati,
Necnon regalem pangere progeniem.
Hoc tamen agnosco, fragiles excedere vires,
Laudibus ut tentem te meritis canere
Digne pro meritis quam totus non canit orbis,
Quæque super laudes angelicas renites.

73 Hinc, quia virgineo portasti ventre puella
 Inclusum, cuncta qui regit imperio.
 Olim sed stultum fari qui jussit asellum,
 In laudem sancti nominis ille sui,
 Teque per angelicum fecit, virguncula, verbum,
 De sancto digne Flamine concipere,
 Atque suæ prolis matrem sine sorde pudoris
 Effecit, cunctis dissimilem meritis,

A Si placet, ipse meam potis est dissolvere linguam,
 Et cor rore suæ tangere gratiolæ,
 Quo præstante suæ mitis dono pietatis
 Grata sibi pangam, te quoque, Virgo, canam
 Ne comes ingratis condemner jure pigellis,
 Quos piget Altithrono psallere pro modulo,
 Sed mage purpureum laudare perenniter Agnum
 Promerear, turmis addita virgineis.

HISTORIA

NATIVITATIS LAUDABILISQUE CONVERSATIONIS

Intactæ Dei Genitricis

QUAM SCRIPTAM REPERI SUB NOMINE SANCTI JACOBI FRATRIS DOMINI.

Mundi labentis lustris nam mille peractis,
 Incepit quando felix ætatula sexta,
 Qua Deus impleri jussit pietate fideli,
 Quidquid veraces jam præcinuere prophetæ,
 Qui mundo Jesum mox prædixere futurum
 Germine de Juda, quidam surrexerat ergo
 Israel in terra senior, sub lege vetusta,
 Ortus regali David de germine magni,
 Quem tradunt etenim nomen tenuisse Joachim.
 Hic in mandatis genitricis ab ubere legis
 Exstiterat justus, nec non digne studiosus.
 Hoc quoque continuo fuerat sua maxima cura,
74 Ut gregis ipse suæ bene pasceret agmina magar,
 Designans, veri sese pastoris haberi,
 Dignum quandoquidem terrestri carne parentem,
 Qui portare suis humeris non distulit agnos,
 In propriis vitæ ducens ad gaudia lætæ,
 Passurus mortem, magnum nostri per amorem,
 Empturusque reos animæ pretio sibi charæ.

Hic heros etenim, de quo narrabo, Joachim
 Tali percerte felix patriarcha nepote,
 Toto se placidis ornans conamine factis,
 Quidquid possedit per tres partes resecauit,
 Partem dans viduis, peregrinis atque puellis.
 Sæpius in templo partem famulantibus ergo,
 Particulamque suæ domui servaverat omni.
 Hoc quoque non raro faciens pietate benigna,
 Digne mercedem suscepit denique talem,
 Ut propria substantiola bene multiplicata,
 Ipsius gentes proceres præcelleret omnes,
 Nec sibi consimilem portaret terra potentem,
 Quem sic cunclarum sulciret copia rerum.

Quattuor hinc certe cum jam feliciter ipse
 Viveret in summa fortuna lustra rotata,
 Vultu perpulchram sibi desponsavit amicam,
 Nec non prænitidam laudandis moribus Annam
 A charis natam, David de stirpe creatam,
 Fœdere legali proprio quam junxit amori.

PATROL. CXXXVII.

D Hanc autem memòrant, sterilem non tempore parvo,
 Spem partus homini nullam conferre fideli,
 Tandem, digestis bis denis scilicet annis,
 Contigit in templo Joachim, sub tempore festo,
 Inter sacros altaris stare ministros,
 Incensum digni fuerant qui ponere visi,
 Quem Ruben templi dum vidit scriba sacrati,
 Exosum factum dictis affatur amaris.

Non licet incensum, dixit, te tangere sanctum,
75 Munera nec Domino præstat dare sacrificanda,
 Te quia despexit, sobolis cum dona negavit.

Non dedit e contra verbum vir nobilis ullum,
 Sed mœrens abiit, silvas tristisque petivit,
 In queis sæpe gregem consuevit pascere pridem.
 Ac, in longinquam pergens per devia terram,
C Ipsum cum propriis secum ducendo magistris,
 Hic in secretis latitat pascendo latebris,
 Nec post ad patriam placuit remeare relictam,
 Passus namque gravem secreta mente pudorem
 Ex Ruben verbis, qui se causatur, amaris.

Hujus percerte post menses inclyta quinque
 Conjux, desperans, illum jam vivere salvum,
 In soles flevit, nec solamen sibi scivit
 Hasque preces Domino profudit, triste dolendo:
 Israelis Rector, solus quoque gentis amator,
 Qui semper refoves mihi pietate dolentes
 Cur mihimet socium voluisti tollere charum,
 Addens mœrorem fristi semperque dolenti,
 Quod semper sterilis mansi, sine germine ventri
 Sed nunc majoris vulnus suspiro doloris,

D Hoc, quia nec penitus, quid conferret, scio, cas
 Legali Domino devoto legis amico.

O me felicem, si saltim noscere possem,
 Utrum mors illum subito sorberet amara,
 An frueretur adhuc calida vitaliter aura,
 Certe, si scirem, non jus mœroris haberem.
 Tantum cum tenebris leti succumberet atris
 Funus, sed summa eolerem prænobite pompa,